

Nova analiza Centra za demokratizaciju politike

Nedovoljno posvećen pristup značio bi veliku štetu za državu

KAKO UČVRSTITI ANGLO-NJEMAČKU INICIJATIVU?

Analitičari Kurt Bassuener, Toby Vogel, Valery Perry i Bodo Weber iz DPC-a su napravili detaljnu analizu njemačko-britanske inicijative

Inicijativa uključuje sve sastojke prethodnih napora da se ponovo pokrene reformski proces u BiH, kao što su pisana obavezanja (prethodno primjenjivana na reformu policije, ustavne reforme) i reformska agenda (kao u Dokumentu o partnerstvu), jedna je od opaske iznesenih u detaljnoj analizi think thank Centar za demokratizaciju politike (DPC), posvećenoj njemačko-britanskoj inicijativi.

Dodatne mjere

Namjera dokumenta je "čini se, zaobilazanje svih nezgodnih pitanja i fokusiranje na socioekonomski razvitak bez povezanih 'političkih' reformi. Na taj način se odgađaju i suštinski slabe uslovi za implementaciju presude Sejdić - Finci Evropskog suda za ljudska prava". U isto vrijeme, smatraju, ekonomski stubovi moći političkih elita su jednako bitni kao i etnonacionalistički. "Inicijativa je izgrađena na slabim temeljima prijašnjeg evropskog ponašanja u BiH, a koje je lokalne političare, s pravom, ohrabrilu da omalovažavaju ozbiljnost evropskog postavljanja uslova", stoji u analizi u kojoj autori predlažu niz dodatnih argumentiranih mjera i prijedloga koji bi postojecu anglo-njemačku inicijativu učinili djelotvornijom, odnosno, kako bi ona u najboljem slučaju postala novi podsticaj za reforme.

"Nedovoljno posvećen pristup u ovako kritičnom vremenu bi značio veliku štetu za državu i građansko povjerenje u proces integracija, te međunarodni pristup BiH i njenim liderima", stoji u tekstu.

Dodatne mjere koje DPC predlaže EU kada je u pitanju politika za BiH je uzdržati se od ponovnog spuštanja kriterija za stupanje na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te insistiranje na prvobitnoj reformskoj agendi. Predlažu i poništavanje svih pravnih akata koji potkopavaju jedinstveni ekonomski prostor zemlje, uključujući suspenziju aktivnosti Republike Srpske po pitanju Južnog toka, do trenutka formiranja energetske politike na državnom nivou; restauraciju uloge državnih institucija kao

što su Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa i vraćanje statusa ministarstva Direkciji za evropske integracije; ponovno priznanje Vijeća ministara BiH kao "koordinacijskog mehanizma" u EU poslovima; potvrdu da svaki nastavak strukturalnog dijaloga mora uključivati predstavnike civilnog društva i da ne može biti kompromisa kada su u pitanju ključne pravosudne reforme te uspostavljanje komisije za reviziju privatizacije, kako bi se izašlo ususret zahtjevima građana sa protesta od 7. februara.

Međukoraci

Kako bi BiH mogla aplicirati za članstvo, svi elementi reformske agende bi morali biti implementirani, izuzev onih koji proizlaze iz Dokumenta o partnerstvu, gdje autori analize predlažu nekoliko međukoraka.

Svi oni koji se zalažu za inicijativu, uključujući širu međunarodnu zajednicu, trebali bi tražiti sljedeće: utvrditi "crvene linije", navodeći pritom jasne posljedice njihovog prelaženja i to ne samo od Berlina i Londona već i EU i SAD-a. Ne smije se iskazivati bilo kakva tolerancija prema daljnjim koracima potkopavanja teritorijalnog integriteta države, zamaskiranim kao "decentralizacija" ili "federalizam"; uspostaviti realni ugovor sa građanima BiH u cilju stvaranja saveza sa građanima za bitne reforme. Podrška građanima se ne smije miješati sa kultivacijom klijentskih nevladinih organizacija, finansiranih od EU, a čija je svrha da budu implementacijski partneri ili pružaoci usluga EU. Potom treba uspostaviti nezavisnu agenciju za privatizaciju; IFI finansiranje povezati sa reformskom agendom; usvojiti strateški pristup sa susjedima BiH: od lidera Srbije zahtijevati javnu izjavu da ne podržavaju secesiju RS-a, a insistirati da hrvatski Vladini i opozicioni zvaničnici svoj etnonacionalistički pristup BiH zamijene evropskim te osigurati imenovanje u Delegaciji EU u BiH osobe leaderskih sposobnosti koja je voljna djelovati u cilju definiranja evropske politike u BiH. **V. BAČANOVIĆ**

Vesna Pusić, hrvatska ministrica spoljnih poslova

ŠANSA KOJU BIH NE SMIJE PROPUSTITI

Ovo je u BiH trenutak Europe. A za BiH to znači i trenutak Bosne i Hercegovine. Tu svoj doprinos trebaju dati svi, a onda se poslije mogu svađati na temu poreskog sustava, stavova u vanjskoj politici... Ali, ovo je trenutak zemlje. Trenutak političke nacije. Ne etničkih nacija, koje su važne i koje su činjenica, već je ovo interes i Hrvatice, i Bošnjakinje, i Srпкиnje, i nacionalne manjine, svakog zapravo ko hoće da živi bolje

Razgovarala: Vildana SELIMBEGOVIĆ

Nekako s proljeća, upravo u Oslobođenju, Vesna Pusić, prva potpredsjednica Vlade Hrvatske i ministrica spoljnih poslova, najavila je svoju inicijativu ka Evropskoj uniji o Bosni i Hercegovini: "Ideja je da se, umjesto čekanja da BiH ispuni preduvjete, kriteriji ugrade u jedan integralni proces postepenog približavanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji, pa da onda, recimo, implementacija Sejdić - Finci, ustavne promjene, Izborni zakon mogu biti i posebno poglavlje u pregovorima." Iako je malo ko tada vjerovao u promjenu politike pristupa EU ka BiH, njemačko-britanska inicijativa koju su nedavno u Berlinu, u okviru konferencije Aspen instituta, prezentirali ministri spoljnih poslova Frank-Walter Steinmeier i Philip Hammond u osnovi je upravo to i baš je zato ministrica Pusić najmjerodavniji sugovornik.

• Šta berlinska ponuda znači za Bosnu i Hercegovinu?

- Ova nova inicijativa znači šansu za Bosnu i Hercegovinu da se ozbiljno počne micati na putu prema Evropskoj uniji. Njene osnovne karakteristike su da se mijenja redoslijed koraka.

• I gdje je tu naš famozni slučaj Sejdić - Finci?

- Sejdić - Finci ostaje sastavni dio reformi, ali jedan od elemenata i više nije preduvjet za početak procesa. De facto, presuda Sejdić - Finci znači uvođenje efikasnih mehanizama zaštite nacionalnih manjina i političke reprezentacije nacionalnih manjina i ona postaje sastavni dio onog što je put prema kvalificiranju za članstvo. Drugim riječima, mi smo od početka smatrali da je važno da se neki od ciljeva cijelog procesa ne tretiraju kao preduvje-

ti procesa. A čini mi se da je do sada to bio slučaj.

Potpisi, pa obaveze i serija reformi

Jednim dijelom zato što je općenito postojala određena skepsa, ili recimo to tako, rezerviranost prema proširenju Unije, a naročito određeni zamor Bosnom i Hercegovinom u smislu uvijek istih izvještaja, bez pomaka, ništa se nije promijenilo... Po mom mišljenju, to je i zato što nije postojao koncentrirani interes.

Dačić u Berlinu

• Kakav je bio stav srbijanskog ministra spoljnih poslova u Berlinu?

- Ivica Dačić je rekao da - što se Srbije tiče - oni podržavaju ovu inicijativu.

• Ni u Bosni ni u Evropi?

- Pa, sa strane BiH se nije vidjelo nikakvih stvarnih pomaka. Deklarativno, svi su stalno tvrdili da su za put BiH prema Evropskoj uniji, ali postizanja i udovoljavanja kriterija nije bilo, a sa druge strane, Evropska unija je imala stav sličan onom koji je imala prema Hrvatskoj. A to je da je sama po sebi činjenica članstva toliko motivirajuća i za građane i za političku elitu da kad se pokaže mogućnost članstva, svi će se okupiti i početi raditi na tom projektu. Međutim, svaki slučaj proširenja je, po mom mišljenju, slučaj za sebe. Kad je riječ o BiH, ta sama činjenica mogućnosti članstva i neke perspektive naprosto nije dovoljno snažan motiv, niti je BiH institucionalno bila dovoljno pripremljena da to bude toliko motivirajući faktor da se neka kritična masa političke volje stvori da se neki od uvjeta ispune i prepreke uklone. Sve je to uvijek završavalo na nemogu-

čnosti dogovora unutar BiH. S druge strane, Evropska unija je to tumačila kao neku vrstu nepostojanja dovoljne želje. Ono što se pokazalo i što mislim da je svima došlo do svijesti jeste da, bez obzira na sve, u BiH postoji snažna kritična masa, bez obzira na to o kojem narodu se radi, postoji dakle zajednički stav kod većine ljudi da je dobro i za njih i za cijelu zemlju da BiH postane članicom Evropske unije i da udovolji uvjetima. Moje mišljenje je bilo, i zato smo i krenuli početkom godine sa tom inicijativom, u vrijeme kad apsolutno nije bilo spremnosti da se mijenja stav unutar Evropske unije, da u slučaju BiH, taj stav treba ohrabriti i pokazati ljudima na neki način da je to nešto realno, da se to može napraviti, a da će kroz to onda političke elite isto pozitivno reagirati i pomaknuti se zato što će prepoznati da je to nešto na čemu se, između ostalog, mogu i glasovi dobiti. To je moje mišljenje, a vjerujem da je to na neki način stav Evropske unije, iako upozoravam da u ovom trenutku EU još nije u punom smislu stala iza toga, zapravo će ovaj tjedan to što je krenulo od našeg poticaja i pretvorilo se u britansko-njemačku inicijativu biti raspravljano na Vijeću za vanjske poslove, na razini 28 država članica, i pretvoriti se faktički u inicijativu Evropske unije.

• To su Steinmeier i Hammond i tražili od visoke predstavnice za spoljnu politiku EU Federice Mogherini i komesara za proširenje Johannesha Hahna?

- Tražili su i dobili su. To je pismo koje su uputili svim ministrima vanjskih poslova i o tome će se raspravljati. Mislim da tu trebamo uložiti napor da inicijativa preraste u politiku Evropske unije. To je ono što nam je sad zadaća.

• Oslobođenje je objavilo to pismo, no recite nam Vi šta to znači i u čemu je novost?